

GAMZE HOCA SOSYALDE

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYO 3

Soru 1 (SB.5.3.3): Mezopotamya uygarlıklarından Sümerlerin çivi yazısını icat ederek bilgi birikimini kalıcı hale getirmesi ile Anadolu uygarlıklarından İyonların bilim ve özgür düşünce ortamını oluşturarak Tales ve Herodot gibi bilim insanlarını yetiştirmesini insanlık tarihine katkıları açısından karşılaştırınız. Bu iki gelişme ortak mirasın hangi alanlarını (bilim, hukuk, sanat vb.) etkilemiştir?

Soru 2 (SB.5.4.1): Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki benzerliklerden (ortak yönlerden) üç tanesini yazarak; her iki sistemde de egemenliğin kime ait olduğunu belirtiniz.

Soru 3 (SB.5.4.1): "Her cumhuriyet demokratik olmayabileceği gibi, her demokrasi de cumhuriyet olmayabilir." Kaynaklarda verilen bu ifadeyi, İngiltere örneği üzerinden açıklayınız. Demokrasi ve cumhuriyet arasındaki temel fark nedir?

Soru 4 (SB.5.4.2): Etkin bir vatandaşın seçimlerde bilinçli oy kullanması ve güncel olayları takip etmesi, bir ülkedeki demokrasinin güçlenmesine ve yönetimin şeffaflığına nasıl katkı sağlar?

Soru 5 (SB.5.4.2): Toplum düzeninin korunmasında etkin vatandaşın yasalara uyması ve farklı görüşlere saygı göstermesi neden önemlidir? Bu davranışların toplumsal huzur ve çatışmaların azalması üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Soru 6 (SB.5.4.3): Anayasamızın 12. maddesinde belirtilen temel hakların "dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez" olması ne anlama gelmektedir? Bu özelliklerin insan onurunu ve saygınlığını koruma açısından önemini sorgulayarak açıklayınız.

Soru 7 (SB.5.4.3): Günlük hayatta karşılaştığımız bir sorunu çözmek için kullandığımız "dilekçe hakkı" (Anayasa Madde 74) ile "eğitim hakkı" gibi temel haklarımızı kullanmanın bireysel gelişimimiz ve toplumsal düzen üzerindeki önemini belirtiniz. Haklarımızı kullanırken sorumluluklarımızı yerine getirmek neden gereklidir?

SENARYO 3 - CEVAP ANAHTARI

1. Soru Cevabı: Sümerler yazıyı bularak tarihin ve hukukun kaydedilmesini sağlamış; İyonlar ise özgür düşünceyle felsefe ve bilimin temelini atmıştır. Her iki gelişme de ortak mirasın yazı, bilim ve kültür alanlarını doğrudan etkilemiştir.
2. Soru Cevabı: Ortak yönler: Egemenlik halktadır, anayasa ile yönetim vardır ve insan hakları korunur. Her iki sistemde de egemenlik halka aittir.
3. Soru Cevabı: İngiltere'de kraliyet (monarşi) olduğu için cumhuriyet değildir ancak halkın iradesi ön planda olduğu için demokrasidir. Cumhuriyet bir devlet şekli (seçimle gelen başkan), demokrasi ise bir yönetim biçimidir (halk iradesi).
4. Soru Cevabı: Bilinçli oy kullanmak, halkın iradesinin yönetime doğru yansımaları sağlar. Ülke yönetimini takip etmek ise kamu kurumlarını denetlemeyi ve yönetimde şeffaflığın artmasını sağlar.
5. Soru Cevabı: Yasalara uymak adaleti sağlar; farklı görüşlere saygı ise toplumsal uzlaşmayı pekiştirir. Bu davranışlar toplumsal huzuru artırır ve barış içinde yaşamayı mümkün kılar.
6. Soru Cevabı: Bu hakların kimseden alınamaması ve başkasına devredilememesi anlamına gelir. Bu özellikler, her bireyin eşit ve özgür bir şekilde yaşayarak insanlık onurunun çiğnenmesini engeller.
7. Soru Cevabı: Dilekçe hakkı sorunlarımızı yasal yolla çözmemizi, eğitim hakkı ise kendimizi geliştirmemizi sağlar. Haklarımızı kullanırken sorumluluklarımızı (yasalara uymak gibi) yerine getirmek toplumsal barışı ve adaleti sağlar.